პროლეტარებო ყველა ქვეყნისა, შეერთდით!

კომუნისტი

წელიწადი პირველი

ს. კ. პ.
ცენტრ. და თბილისის
კომიტეტის და
საქრევკომის
ორგანო.

30 სექტემბერი
პარასკევი
1897. მუშათა მშვიდობიანი კრების დახვრეტა დომბროვში (პოლონეთი).

რედაქციის მისამართი:
თბილისი, კრუზენშტერნის ქ., № 4. რედაქცია ღიაა ყოველ დღე გარდა კვირა უქმეებისა დილ. 10 ს.—2 ს.
ტელეფონები: სარედაქციო კოლეგ. № 1476. მდივნის № 19 საერთო №

გაზეთის დაბეჭდვა
და გაცემა სწარმოებს საქართველოს ცენტრალურ ბეჭდვითი განყოფილებაში, რუსთაველის ქ., № 4.
ტელეფონი №

დღიური

— მოსკოვის მთავრობის დადგენილებით, საქართველოს ყოველ თვიურად გამოეგზავნება რუსეთიდან 50 ათასი ფ. პური. პური მიეცემა აგრეთვე სომხეთს, აზერბეიჯანს, რკინის გზებს და ნავთის წარმოებას.

26 სექტემბერს ყარსში გაიხსნა ამიერ-კავკასიის რესპუბლიკების და ოსმალეთის კონფერენცია. ჩვენი რესპუბლიკის წარმომადგენლებად არიან ამხანაგები ელიავა და სვანიძე.

№ 173 პარასკევი, 30 სექტემბერი, 1921 წ. ყოველდღიური გაზეთი პარასკევი, 30 სექტემბერი. 1921 წ. № 173

ყვითლები შავების სამსახურში

III

ჟორდანია-ჩხეიძის მოწოდებაში სიცრუის ასეთი მარგალიტებია გაბნეული: „ბოლშევიკების უსირცხვილო დეკრეტების და სამხედრო რეკვიზიციების ნიადაგზე ქვეყნის ძარცვის წყალობით, დამპყრობლებმა სულ მოკლე დროში მოაწყეს ჩვენი ეკონომიური ცხოვრების არევდარევა, მუშაობის ნაყოფიერების შემცირება, ინდუსტრიის დაღუპვა, სასოფლო მეურნეობის სრული განადგურება. ქვანახშირის ამოღება დაეცა 87 პროცენტით. თითქმის ყველა ფაბრიკები და ქარხნები დადგნენ. სათესი მიწების დათესვა შემცირდა 50 პროცენტით. რკინისგზების ექსპლოატაცია თითქმის ნულამდეა დაყვანილი"...

ასე შესჩივიან იმპერიალისტურ ზეცას ცრუპენტელა მენშევიზმის ცრუპენტელა პოლიტიკოსები.

ჩვენ არ ვიცით, რა უფლებით იხსენიებენ მენშევიკების ლიდერები სხვის უსირცხვილობას მას შემდეგ, რაც მთელმა ქვეყანამ დაინახა მათი უსაზღვრო და უძირო უსირცხვილობა როგორც მათი სამი წლის ბატონობის დროს, ისე მათ გაქცევის შემდეგ საქართველოს სიმდიდრის გატაცებით. მაგრამ საინტერესო მათ ბრალდებაში ისაა, რომ საქ. საბჭოთა მთავრობის დეკრეტებს უსირცხვილოს უწოდებენ ისინი ალბად იმიტომ, რომ ამ დეკრეტებით განხორციელდა მსხვილი და საშუალო მრეწველობის ნაციონალიზაცია, ე. ი. მსხვილი და საშუალო სამრეწველო დაწესებულებათა ჩამორთმევა კერძო მესაკუთრეთაგან და მუშურ-გლეხური რესპუბლიკის განკარგულებაში გადასვლა. ამაში უნდა იყოს მაწანწალა მეშჩანების ბრძნული შეხედულებით ჩვენი უსირცხვილობაც და ჩვენი მომაკვდინებელი ცოდვაც ბურჟუაზიის უწმინდეს და საღვთო საკუთრების წინაშე.

ეს ასეც არის. ჩვენ შეუნდობარი ცოდვილნი ვართ და უსირცხვილონი, რადგან ნამდვილად ჩამოვართვით კერძო მესაკუთრეებს მსხვილი და საშუალო წარმოება, და გადავეცით მშრომელთ. ჩამოვართვით მიწა მათ, ვინც თითონ არ მუშაობდა და გადავეცით მიწაზე მშრომელთ. ჩამოვართვით დიდი სახლები მათ პატრონებს და შიგ მშრომელნი ჩავასახლეთ. მეშჩანებს და იმპერიალისტების ლაქიებს ეს მეორე მოსვლათ ეჩვენებათ, ისინი თავზარდაცემული არიან. ეს გასაგებია.

მაგრამ უადგილო არ იქნება გავიხსენოთ ქართველ მენშევიკების დოინჯ შემოყრილი ტრაბახი და თვითმოწონება ყვითელი ინტერნაციონალის დელეგატების წინაშე, რომელნიც შარშან ესტუმრენ მათ აქ მათ სამეფოში: მრეწველობის 80 პროცენტი უკვე სახელმწიფოს ხელშია გადასული, დანარჩენსაც მალე ჩამოვართმევთ კერძო მესაკუთრეებს, ნამდვილი სოციალიზმი აქ, საქართველოში განვახორციელეთ ჩვენ!

ამ კვეხნას რომ რაიმე საფუძველი ჰქონოდა ჩვენ, კომუნისტებს ნაციონალიზაციით არაფერი დაგვრჩებოდა და თუ დაგვრჩა და კიდეც გავატარეთ ნაციონალიზაცია და ამით გამოვიწვიეთ ბრაზმორეული მენშევიკების რისხვა, ეს ყოველ შემთხვევაში მოწმობს იმას, რომ მენშევიკები ბოროტებით არ სთვლიდნენ ნაციონალიზაციას, თუ კი თითონ [illegible] ევროპის ბურჟუაზიის კარნახსა და ჩურჩულს ქვეშ. დღეს კი ისინი ხელაპყრობით მიმართავენ იმავე ბურჟუაზიას: გამოძრავე შენი შავი ჯარები საქართველოს დასაპყრობად; ხომ ხედავ, რომ უსირცხვილო ბოლშევიკებმა ჩემი და შენი სახრავი მუშებს და გლეხებს გადასცენო!

შეიძლება ჩვენ, კომუნისტები, მენშევიკებთან შედარებით უნიჭო და უუნარო ხელმძღვანელები ვართ წარმოების და მეურნეობის? შეიძლება მათ აყვავეს საქართველო, გააჩაღეს მრეწველობა, წელში გამართეს სოფლის მეურნეობა, ჩვენ კი დავსცით ეს წარმოება, დავქსაქსეთ წარმოებითი ძალები და დაღუპვამდე მივიყვანეთ გლეხის მეურნეობა? გავსინჯოთ ეს ბრალდება, რომელიც მოწოდების ავტორებისათვის წინასწარ დამტკიცებული და ეჭვმიუტანელია.

მენშევიკები ბატონობდენ საქართველოში მთელი სამი წლიწადი. მათ დაეპატრონენ [illegible] სიმდიდრეს, რაიც დაგროვილი იყო აქ, ჩაიბარეს ქვეყანა, რომელიც შედარებით ძლიერი იყო. მათ ყოველგვარ დახმარებას უწევდენ მდიდარი ბურჟუაზიული სახელმწიფოების მთავრობები. რა ისაქმეს, რა მოიმოქმედეს, როგორ წასწიეს წინ მრეწველობა და საერთოდ მეურნეობა ასეთ ხელსაყრელ პირობებში?

შექმნეს ერთი ქარხანა მაინც, გარდა იმ სახუმრო საპნის ქარხნებისა, რომლებსაც აარსებდა თითეული ერობა, თითეული ქალაქის თვითმართველობა მთავრობისაგან ფულით დახმარების მიზნით, რომლების შესახებ ირონიით და სარკაზმით სავსე სიტყვა წარმოსთქვა მენშევიკების მინისტრმა ნ. ხომერიკმა ეკონომიურ თათბირზე გასული წლის ნოემბერში?

არა, არც ერთი ფაბრიკა, არც ერთი ზავოდი ქართველ მენშევიკებს არ დაუარსებიათ.

როგორ მოუარეს ძველ ქარხნებს? საჭიროა გავიხსენოთ ნ. ჟორდანიას საქვეყნო აღსარება იმავე ეკონომიურ თათბირზე: წარმოების ნაყოფიერება საგრძნობლად დაეცა, საუკეთესო საწარმოო დაწესებულებაში, ტფილისის რკინისგზის სახელოსნოს ზოგიერთ ცეხებში შრომის ნაყოფიერება დაეცა 60 პროცენტით, საყოველთაოდ კი — 40 პროცენტით!

ასეთი თავის პატრონობა მრეწველობის დარგში ღიარეს თვით მენშევიკებმა, ღიარეს საჯაროთ.

რა ხეირი ხვდა მათგან სოფლის მეურნეობას?

განა მათ არ მოსპეს და გაანადგურეს საქართველოში მეთამბაქოება? განა მოსპობის კარამდე არ მიიყვანეს მეცხვარეობა? განა მშრომელ გლეხობას მათგან უნახავს რაიმე და რითიმე დახმარება? და ეს იმ დროს, როცა მიწის ფონდიდან მხოლოდ ნარჩენები გადუგდეს მას და ისიც საფასურით, და დაადვეს ბეგარა მოსავალზე ერთი მეათედის სახით?

თვით ნ. ჟორდანიამ განაცხადა გასული წლის ეკონომიურ თათბირზე რომ „ჩვენ უკვე კრახამდე მივედით"-ო. ამის შემდეგ გამოლმა შემოდავება და მკერდში ხელის ცემით წივილი — ბოლშევიკებმა ჩვენი აშენებული საქართველო დაანგრიესო, დიდ დამსახურებათ უნდა ჩაეთვალოს მხოლოდ საქვეყნო კლოუნებს, რომელთაც მოსწყურებიათ, რაც არ უნდა დაჯდეს, საკლოუნო ტახტის დაბრუნება.

„რაც გინახავთ, ვეღარ ნახავთ" — უპასუხებს საქართველოს მშრომელი ხალხი ამ უსაქმოთ დარჩენილ, გაბახულ ხუმარებს.

ყარსის კონფერენცია

სექტემბრის 26 ს ყარსში გაიხსნა ოსმალეთის დიდი ნაციონალური კრების და ამიერ კავკასიის საბჭოთა რესპუბლიკების წარმომადგენელთა კონფერენცია რუსეთის ს. ფ. ს. რესპუბლიკის დელეგატის თანდასწრებით. კონფერენციამ უნდა განიხილოს ამ ორ დაინტერესებულ მხარეთათვის სპეციალური ადგილობრივი კითხვები, რომლებიც ვერ შეადგენდენ საგანს 16 მარტის ხელშეკრულობით დამთავრებულ რუსეთ-ოსმალეთის კონფერენციის მუშაობისას მოსკოვში და უნდა გარჩეულ იყვნენ სპეციალურ, დღეს შეკრებილ, კონფერენციაზე ერთი მხრით ოსმალეთის, მეორე მხრით ამიერ კავკასიის საბჭოთა რესპუბლიკების წარმომადგენლების მიერ. რუსეთ-ოსმალეთის ხელშეკრულობამ მარტის შუა რიცხვებში საფუძველი ჩაუყარა ამ ორ სახელმწიფოთა კეთილ მეზობლურ, მეგობრულ ურთიერთობას და საზღვარი დაუდო ანგორის ზოგიერთი პოლიტიკოსების ლონდონსა და მოსკოვ შორის ქანაობას. ჩრდილოეთის რევოლიუციონურ ძალებზე ორიენტაციამ თავის თვალსაჩინო და ფრიად დამარწმუნებელი გამოხმაურება ჰპოვა სხვათა შორის იმ ამბავში, რომლებსაც ადგილი ჰქონდა ამ უკანასკნელი ორი კვირის განმავლობაში ოსმალეთ საბერძნეთის ფრონტზე, საკარიის მიდამოებში.

ეჭვი არ არის ყარსში გახსნილი კონფერენცია წავა მოსკოვში აღებული მიმართულებით და მის მონაწილეთა ორი ჯგუფისთვის საინტერესო სპეციფიკური ადგილობრივი კითხვები, კითხვები საზღვრების გამოსწორების შესახებ და ეკონომიური, ჰპოვებენ ორივე დაინტერესებული მხარეთათვის სასარგებლო გადაჭრას. ხოლო კონფერენციის ასეთ დამთავრებაში უაღრესად დაინტერესებული არიან როგორც სამივე საბჭოთა რესპუბლიკა, ისე მათი სამხრეთით მოსაზღვრე მეზობელი. შეგნება ამ საერთო ინტერესების იყო მიზეზი იმის რომ ოსმალეთის საბჭოთა რესპუბლიკების წინააღმდეგ დაპირისპირებაზე კისერი მოიტეხა როგორც ლონდონმა, რამდენადაც საქმე შეეხებოდა რუსეთს, ისე ჩვენში მენშევიკურმა მთავრობამ, რომლის საიდუმლო პროვოკატორულ ზრახვას შეადგენდა თებერვლის დღეებში ერთმანეთისთვის მიესია ბათუმში ოსმალეთის ნაციონალური მთავრობის სამხედრო ძალები და საბჭოთა წითელი არმია, რათა ამით გამოესწორებია თავის დაღუპული საქმე. ამ მიზნით მან ხელთ ჩაუგდო ქიაზიმ-ბეის საქართველოს მთელი კუთხეები. პროვოკაციამ მიზანს ვერ მიაღწია, ჩვენი რევოლიუციონური მთავრობისა და მის მხარეზე გადასულ მენშევიკების ყოფილი ჯარის მოქმედების გამო. საბოლოოთ მის ჩაშლაში უმთავრესი როლი ითამაშა რუსეთ-ოსმალეთ შორის მოსკოვში დადებულმა ხელშეკრულობამ, რომლის თანახმად მარტის ბოლო რიცხვებში ეს ადგილები დატოვებული იქნენ დაბოლოს ოსმალეთის ძალების მიერ. დღეს ყარსში შეკრებილი არიან ისინი, რომელთა შუღლზე და მტრობაზე სურდათ ეგოდენ დიდ მტაცებლებს და პატარა ცუღლუტებს თავის ბატონობის ტახტი. ოსმალეთის დიდი ნაციონალური კრების წარმომადგენლები ერთი მხრით და წარმომადგენლები ძმურ საბჭოთა რესპუბლიკების მეორე მხრით კეთილ მეზობლური შეთანხმების და მეგობრული კავშირის ურთიერთ შორის ჩამოგდებით უზრუნველ ჰყოფენ თავის საზღვრების ორივე მხრივ ხელშეუხლებლობას, მით გაიმაგრებენ ზურგს, რომ ორივემ ხელი ხსნილი იქონიონ დიდი საქმეების განსაკეთებლად, რომლებიც მათ წინ სძევს საერთაშორისო ძალთა განწყობილებით დღეს შექმნილ მდგომარეობაში. საზღვრების გამოსწორება და ნორმალური ეკონომიური ურთიერთობის აღმდგენა ასეთია კითხვები რომელთაც გაარჩევენ შეკრებილნი დღეს ყარსში. ჩვენ ღრმათ დარწმუნებული ვართ, რომ ეს კითხვები იქნებიან გადაჭრილი ორივე მხრის სასარგებლოთ, მათ მეგობრულ ურთიერთობათა უფრო განმტკიცებლათ, რომლის საჭიროებით ერთნაირათ არიან გამსჭვალული მმართველი წრეები როგორც ანგორაში, ისე თფილისში, ბაქოში და ერევანში.

ვინ ეხმარება საქართველოს

ბოლშევიკების ჯარი „ვერ ღებულობს რა რუსეთიდან ერთ ნატეხ პურსაც, ართმევს მოსახლეობას ყველაფერს"...

ჟორდანია-ჩხეიძის მოწოდებიდან.

ჩვენ გაზეთში გამოქვეყნებული იყო ამ დღეებში საფრანგეთის იმპერიალისტების გაზეთ „ტან"-ში დაბეჭდილი მოწოდება ხელმოწერილი ნ. ჟორდანიასა და კ. ჩხეიძის მიერ, მოწოდება თავიდან ბოლომდე სავსე ტყუილებით, ცილის წამებით და იმპერიალისტების წაქეზებით საქართველოს მთავრობის წინააღმდეგ. ისინი მოუწოდებენ ევროპას დაჩაგრულ საქართველოს დასახმარებლათ. ცილის წამებასა და ტყუილს, რასაც ასე აშკარათ აბნევენ ევროპაში მათი ლიდერები, უფრო მორცხვათ, მარა დაჟინებით, იმეორებენ აქაც ჩვენებური მენშევიკები, პროვოკატორები და ხალხის მტრები. ერთი ჭორი, რომელიც მათ მოსდევს საქართველოს არის ის, რომ ბოლშევიკებმა გაზიდეს რუსეთში ხალხის მთელი სარჩო საბადებელი. ყველასათვის ვინც იცის საქმის მდგომარეობა ჩვენში, ცხადია მთელი უსაფუძვლობა ასეთი ხმების. ის წითელი არმია, რომელსაც ასე წარბშეუხრელად ბრალსა სდებენ ჩვენი ხალხის მტრები, არა ერთხელ თავის საკუთარი მარაგიდან დახმარებია რესპუბლიკას და ციფრებიც ამ დახმარების შესახებ გამოქვეყნებული იყო თავის დროზე ჩვენს გაზეთში. როგორც მკითხველი დარწმუნდება ქვემოთ მოთავსებულ დეპეშებიდან, რომლებიც მიიღო ჩვენმა მთავრობამ დღესაც რუსეთის ხალხი და მისი მთავრობა, მიუხედავად იქ მძვინვარე სიმშილისა, გვიწვდის დახმარების ძმურ ხელს. რუსეთის მაგალითზე, იმაზე თუ როგორ „ეხმარებიან" ევროპის იმპერიალისტები — რომლებსაც ფაქტიურათ მიმართავენ ჟორდანია-ჩხეიძეები საქართველოს დასახმარებლათ — ამ მაგალითზე ჩვენი ხალხი დარწმუნდება თუ რა საფრთხე მოელის ქვეყანას მათი დახმარებით: ეს არის ხალხის გაძარცვა, მისი ხელახალი დამონება. ამას ცდილობენ მენშევიკები აქ, მათი ლიდერები ევროპაში. იმპერიალისტებისა და მათი ლაქიებისაგან ჩვენი ხალხი არაფერს მოელის გარდა ტყვეობისა და ახალი ხუნდებისა. ჩვენი ხსნა არის საბჭოთა რესპუბლიკების მჭიდრო კავშირში, მათ ურთიერთ სოლიდარობაში და დახმარებაში. ამის დამამტკიცებელ საბუთს ერთხელ კიდევ ზედმიწევნით იძლევა ის დახმარება, რომელიც მოდის თვით დამშეულ რუსეთიდან ჩვენი რესპუბლიკებისათვის, კერძოთ საქართველოსათვის, მთელი ჩვენი მშრომელი ხალხისათვის.

თანამშრომელი.

როგორ „ძარცვავს" რუსეთი საქართველოს

(ჟორდანია-ჩხეიძის ჭორების საილიუსტრაციოთ)

დეპეშა მოსკოვიდან № 11837 | 228 | 99—40 საქართ. რევკომ—წივწივაძეს.

თქვენთან ერთად უკრაინის სახალხო სასურსათო კომისარიატს ეცნობა, რომ თბილისში თქვენ სახელზე გადაგზავნილია 150,000 ფუთი პურის ფქვილი, ისე რომ თვიური მოთხოვნილება ე. ი. ერთ-მეს. ზემო აღნიშნული რიცხვისა უნდა იქნეს დატვირთული და გაგზავნილი არა უგვიანეს ა. წ., 15 ოქტომბრისა. სულ უნდა გადაგზავნილი იქნეს თვენახევარში. ტვირთის მისაღებად და წამოსაყვანად გაგზავნეთ ხარკოვში თქვენი რწმუნებული. პურის გადმოგზავნის საქმე შეთანხმებულია მოსკოვში ამხ. მდივანის და ორჯონიკიძის მიერ.

სურსათის განაწილების კომისარი
ხალათოვი.

საქართველოს რევკომის საინფორმაციო განყოფილებიდან

საქართველოს რევკომის თავმჯდომარის მოადგილის ამხ. ქვთარაძის სახელზე მოსკოვიდან მიღებულია შემდეგი დეპეშა: „მოსკოვმა დაადგინა გზავნოს ყოველთვიურად საქართველოსათვის 50 ათასი ფუთი პური, სომხეთისათვის—25,000, აზერბეიჯანისათვის—50,000 ფუთი, ნავთის წარმოების მუშებს 50,000 ფ. ამიერ-კავკასიის რკინის გზელებისათვის 50000 ფუთი, და ცალკე ჯარსაც. ამ მიზნის განსახორციელებლად სახალხო სასურსათო კომისარიატს მიეცა წინადადება ერთი მილიონი ფუთი პურის გაგზავნის შესახებ უკრაინიდან იმ პირობით, რომ სამარშრუტო მატარებლები ორთქლმავალებით და საჭირო მუშების რაოდენობით სასწრაფოდ იქნეს გაყოლებული დასატვირთავად და დასაცავად. 150 ათასი ფუთი ბაქოს მუშებს და რკინის გზელებს უკვე გაეგზავნა.

ორჯონიკიძე, მდივანი.

ყარსის კონფერენციის გახსნა

თბილისი. 28 სექტემბერი. ამიერ-კავკასიის რესპუბლიკების და ოსმალეთის კონფერენცია გაიხსნა 26 სექტემბერს ყარსში. კონფერენციის შემადგენლობა ასეთია: ოსმალეთის დიდი ეროვნულ ყრილობის მთავრობისაგან—დელეგაციის თავმჯდომარე კიაზიმ კარა ბეკირ-ფაშა (აღმოსავლეთის ფრონტის მთავარსარდალი); დელეგაციის წევრები: მენდუხ შეფკეთ ბეი (ოსმალეთის წარმომადგენელი ბაქოში), ველი ბეი (ოსმ. დ. ე. ყრილობის დეპუტატი ქ. კოლდურიდან), მუხტარ-ბეი (საზოგადო სამუშაოთა მინისტრის ამხანაგი).

საქართველოს ს. ს. რესპუბლიკიდან არიან ამხანაგები: ელიავა და სვანიძე; აზერბეიჯანის ს. ს. რესპუბლიკიდან—ამხ. შახტახტინსკი; სომხეთის ს. ს. რესპუბლიკიდან—ამხ. მრავიანი და მაკინციანი.

რ. ს. ფ. ს. რ.—დან ესწრება ამხ. განეცკი (სრულუფლებიანი წარმომადგენელი ლატვიაში).

ორივე მხრიდან მისასალმებელ სიტყვების და რწმუნებათა გაცვლის შემდეგ აირჩიეს კომისიები: სასაზღვრო და ეკონომიური. (ბ. პ.)

წითელ რესპუბლიკებში

საქართველო

ფოთი

საბჭოთა ხელისუფლებამ მიიღო მენშევიკებისაგან მემკვიდრეობათ ფოთში თითქმის ნახევრათ დანგრეული სამი ხიდი მდინარე რიონზე და საშინელ მდგომარეობაში ყველა გზები. ფოთის რევკომმა მაშინვე ხელი მოჰკიდა ხიდების შეკეთებისათვის მუშაობის სამზადისს. მცირე საშუალებების გამო შესძლო მხოლოდ დამზადება ჯერჯერობით საჭირო მასალებისა, რის შემდეგაც რევკომმა მიმართა დასახმარებლათ საზღვაო სამხედრო კომისარიატს. დიდი ხანი არ არის ფოთში მოვიდნენ მესანგრენი, რომლებიც შეუდგნენ ხიდების შეკეთებას. ამ მუშაობა, რომელიც ხდება მცხოვრებლების ფართე წრის თვალსაჩინოთ, არის საუკეთესო აგიტაცია საბჭოთა ხელისუფლების სასარგებლოთ. წითელი ლაშქარი არა მარტო იბრძოდა მშრომელთა განსათავისუფლებლათ, იგი აგრეთვე კარგათ მოქმედობს მეურნეობის დარღვეულ ფრონტებზე, უწევს რა ყოველგვარ დახმარებას მუშებს და გლეხებს.

— განსაკუთრებული ყურადღება უნდა მიექცეს ფოთის ნავთსადგურს. ეს საუკეთესო ნავთსადგურია საქართველოში, უდიდესი და მშვენივრათ მოწყობილი საწყობებით და ნავთსადგური კი ამ ჟამათ არ მოქმედობს. გემებს ეშინიათ იქ შესვლისა, საჭირო სიღრმის იმედი არა აქვთ, მაშინ როდესაც ახალმა გაზომვამ დაგვანახვა, რომ მდგომარეობა ფოთის ნავთსადგურისა ეგრე სამწუხარო არ არის: შესავალში სიღრმე სულ მცირე 25 ფუტია და სადგურთან 20. საბჭოთა ხელისუფლების მტრები კი ავრცელებენ ხმებს, რომ სიღრმე 12 ფუტს არ აღემატებაო. გერმანული გაზეთები აღნიშნავენ ფოთის ნავთსადგურის დიდმნიშვნელობას და იმ მუშაობის სიმცირეს, რომელიც საჭიროა იმის გასაუმჯობესებლათ. ამ ჟამათ ფოთში მოგროვდა დიდძალი შავი ქვა. იმის გატანა გააცხოველებს არამც თუ ფოთის ნავთსადგურს, არამედ საერთოდ სავაჭრო-ეკონომიურ ცხოვრებას საქართველოში.

ახალ-სენაკი

სახალხო განათლების საქმე.

გახსნილია 157 სამკითხველო, საბავშვო ბაღი გუნდით და ორკესტრით. ზაფხულში მასწავლებელთათვის მარტვილის მონასტერში გახსნილი იყო სანატორიუმი. სამოსწავლო წლის მუშაობა ნორმალურათ მიდის. მაზრაში ზოგ ადგილას ხალხი თვითონ თაოსნობს სკოლების შენობების აშენებას. ემზადებიან მაზრაში კიდევ ორი საბავშო ბაღის, 31 პირველ დაწყებით სკოლის და სახალხო უნივერსიტეტების გასახსნელათ. განზრახულია აგრეთვე გახსნან ახალ სენაკში სამასწავლებლო კურსები. მუშაობა სწარმოებს დიდი სიჩქარით.

ზუგდიდი.

22 სექტ. (დეპ.) კავკასიის ცალკე ლაშქრის 3 წლის თავის საპატივსაცემოდ ზუგდიდში გაიმართა დიდი დღესასწაული. სექტემბრის 21 დილის 10 საათზე რევკომის ქვეკომიტეტში, საბჭოთა მოსამსახურენი და № ბრიგადა სრული შემადგენლობით შეიკრიბნენ საბავშვო მოედანზე, საიდანაც დროშებითა და რევოლიუციონური სიმღერებით გაემართნენ სასაფლაოსაკენ. აქ ადგილობრივ რევკომისა, პარტკომიტეტისა და წითელი ლაშქრის წარმომადგენლებმა წარმოსთქვეს სიტყვები. აქედან პროცესია გაემართა ქალაქის მოედანზე, სადაც აგრეთვე წარმოთქმულ იქნა სიტყვები. პროცესია დაიშალა დღის 2 საათზე. იმავ საღამოს გაიმართა დიდი კონცერტი წარმოდგენა. კონცერტში მიიღო მონაწილეობა ადგილობრივ სახალხო მომღერალთა გუნდმა. წითელ არმიელებს დაურიგეს პური, ხილი და სხვა.

კაპიტალიზმის სამეფოებში

საბერძნეთ-ოსმალეთის ფრონტზე.

თბილისი, 28 სექ. ანგორის წარმომადგენლობა საქართველოში შემდეგ ოფიციალურ ცნობებს გვაწვდის დასავლეთის ფრონტზე მდგომარეობის შესახებ:

ანგორა, 22 სექ. (რადიო). ესკი-შეხირის აღმოსავლეთით, მტრის ჯარი, ჩვენი ცხენოსანთა ნაწილების მიწოლის გამო, იძულებული იყო უკან დაეხია და უწესრიგოდ გაფანტულიყო, ამასთან ტყვეები ჩაგვივარდა ხელში. დუმლუპინარზე შემტევმა ჩვენმა ნაწილებმა მტერს მეტად საგრძნობი ზიანი მიაყენეს. ამ რაიონში რკინის გზის ხაზი რამოდენიმე ალაგას დანგრეულია ჩვენი რაზმების მიერ.

ტრაპიზონი, 27 სექტ. (რადიო) (ოფიციალური ცნობა). ჩვენმა საარტილერიო ცეცხლმა დიდი ზიანი მიაყენა მტერს, რომელიც ესკი შეხირის აღმოსავლეთით მაგრდებოდა. აფიონ-კარა-გისარის მიმართულებით, ჩაისა და ბულ-ბაჯაკიდან განდევნილ მტერს წავართვით 5 ტყვიის მტყორცნელი, პატრონების და სურსათის დიდი რაოდენობა (ბ. პ.).

ტრაპიზონი, 26 სექტ. (რადიო). უკან დახეული მოწინააღმდეგე თავს ყრის ესკი-შეხირის აღმოსავლეთით. მტრის ნაწილები, რომლებმაც მარცხი განიცადეს სიიდ-გაზისთან, შეუერთდნენ ახლახან ფრაკიიდან გამოწვეულ ერთ-ერთ საუკეთესო დივიზიის შემადგენლობაში. გამოირკვა, რომ ეს დივიზია მეტად დაზარალებულია. მტერი, რომელსაც ეჭირა აფიონ-კარა გისარის მიმართულებით ჩაი და ბულბაჯა, ჩვენი ძალების მიწოლის გამო, იძულებული იყო უკან დაეხია. ორივე ეს პუნქტები დაჭერილია ჩვენ მიერ. მტრის დევნა გრძელდება.

სანდიკლის მიმართულებით ჩვენმა არმიამ დაიკავა არაჯა პაშაკას ხაზი მოწინააღმდეგემ, რომელსაც ხაზი ეკავა, დაიხია გიარ მახმუდისაკენ.

ირლანდია

გაფიცვები ირლანდიაში

კორკი. 28 სექ. (რადიო). ირლანდიის სამხრეთ რკინის გზებზე გამოცხადებულია ეკონომიური გაფიცვა.

გერმანია

კატასტროფა ოპპაუში

რომი. 27 სექ. (რადიო) მიღებული ცნობებით, ოპპაუში მომხდარ აფეთქებით მიყენებული ზარალი უდრის ორას მილ. ოქროს მარკას.

ახალი ომის შეუძლებლობა

ნაუენი, 23 სექ. (რადიო). გენერალმა ლიუდენდორფმა გაზ. „მატენ"-ის კორესპონდენტთან საუბარში აღნიშნა ახალი ომის—რევანშის სრული შეუძლებლობა გერმანიასა და საფრანგეთის შორის. გერმანია ტექნიკურად მოკლებულია საშუალებას იომოს ხანგრძლივ დროის განმავლობაში. რევოლიუციის ამბებმა, საზავო ხელშეკრულობის დადების შემდეგ, ნათლად დაგვანახვეს ევროპიულ ხალხების ერთმანეთისაგან ეკონომიური დამოკიდებულება. ამის გამო დიდი მნიშვნელობა ეძლევა საკითხს, რა ფორმებში ჩამოყალიბდება ინგლისა, საფრანგეთისა და გერმანიას შორის დამოკიდებულება და შესძლებენ თუ არა ეს ქვეყნები წარსული დაივიწყონ, ყველასათვის ერთნაირად საჭირო ეკონომიური ურთიერთობათა აღდგენის მიზნით ევროპაში.

შემდეგ ლიუდენდორფმა მიუთითა რომ ბოლშევიკური საფრთხე გაცილებით უფრო სერიოზულია, ვინემ ბევრს ჰგონია. ეკონომიური ბრძოლა ბოლშევიზმთან შეუძლებელია მანამდე, სანამ უმთავრეს ევროპიელ სახელმწიფოთა შორის არსებობს მტრობა, რომელსაც დასასრული არ უჩანს.

პოლონეთი

პილსუდსკიზე თავდასხმა

მოსკოვი. 28 სექ. (რადიო). ლვოვში მოხდა თავდასხმა პოლონეთის სახელმწიფოს უფროს პილსუდსკიზე, რომელიც მიემგზავრებოდა ავტომობილით ჯარის წინამძღოლ გრაბოვსკისთან ერთად. თავდასხმა მოახდინა უცნობ ახალგაზრდამ, რომელმაც 4 ჯერ გაისროლა, ერთი მათგანი დაეჭრა თავში—გრაბოვსკი. პილსუდსკი უვნებელი დარჩა. თავდამსხმელი დაიჭირეს. მან თავისთავს უწოდა პოლიტექნიკუმის სტუდენტი სტანისლავ ფედორუკოვი, უკრაინელ ბანკის დირექტორის შვილი.

რომი. 27 სექ. (რადიო). თეატრიდან გამოსვლის დროს პილსუდსკიზე თავდასხმა მოახდინეს; ის უვნებელი გადარჩა.

საბერძნეთ-ოსმალეთის ფრონტზე

რომი. 27 სექ. (რადიო). ოსმალეთის ჯარები განაგრძობენ წინსვლას, მათ დაიპყრეს მნიშვნელოვანი პოზიციები. ზომებს იღებენ საბერძნეთის არმიის გარემოცვისათვის.

ქრონიკა

◆ **რკინისგზის მოძრაობის აღდგენა კახეთის ხაზზე.** კახეთის ხაზი უკვე შეკეთებულია. გზათა უფროსმა განკარგულება მოახდინა მატარებლის მოძრაობის აღდგენის შესახებ. 28 სექტემბრიდან დანიშნულია სამუდმოდ შერეული სამგზავრო—საბარგო მატარებლები, რომლებიც თბილისიდან გავლენ წყვილ რიცხვებში, ხოლო თელავიდან კენტ რიცხვებში. მატარებლის შემადგენლობა: 1 საბარგო ვაგონი, 1 საფოსტო, 3 სამგზავრო, ამას ემატება საბარგო ვაგონები. მატარებელი № 4 თბილისიდან გადის დილის 7 ნახ. ს. გურჯაანიდან საღ. 5 ს. 20 წ. და თელავში მიდის საღ. 8 ს. 38 წ. თელავიდან გამოდის 5 ს. 17 წ. და თბილისში მოდის საღ. 7 ს. 10 წ. მატარებლის მოძრაობა შეთანხმებულია წნორის—წყალის ხაზის მატარებელთან.

◆ **ვოლგის მხარის ბავშვები.** რ. ს. ფ. ს. რ. წარმომადგენელთან შეთანხმებით საქართველოს განათლების სახალხო კომისარიატი ღებულობს ვოლგის მხარეს დამშეულ 1500 ბავშვს. ბავშვები იქნებიან განაწილებული ლაგოდეხში, ბათომში, თბილისში და 1000 კაცამდე ბორჯომსა და მანგლისის რაიონში. ამიერ-კავკასიის დუხაბორები იძლევიან 1000 ბავშვის პანსიონისათვის ყველა საჭირო საგნებს: სურსათს, სათბობს, რძეს, ხორცს და სხვას.

◆ **ბავშვის კვირა.** ოქტომბრის 15 დან 22 მდის საქართველოს მთელ ტერიტორიაზე გაიმართება „ბავშვის კვირა", რომლის დანიშნულებასაც წარმოადგენს: 1) მცხოვრებთა ფართო მასსების გაცნობა საბჭოთა ხელისუფლების პროგრამიდან ბავშვის საკითხში; 2) რესპუბლიკის ყველა მცხოვრების მიზიდვა სკოლებისა და ბავშვთა დაწესებულებების საჭირო მოწყობილებათა, სურსათით, სამოსწავლო სახელმძღვანელოებით, საკანცელარიო ნივთებით და ტანისამოსით მომარაგების საქმეში; 3) პროფკავშირების მიერ კვირაობის მოწყობა თავის წევრთა ძალებით სკოლების და ბავშვთა ბაღების შესაკეთებლად და სხვა. კვირის გასატარებლად მოწყობილია განათლების სახალხო კომმისარიატთან კომიტეტი, (ქალთა 1 გიმნაზიის პირდაპირ, ლორის მელიქოვის ქუჩა), რომელმაც გამოიმუშავა ფართო პროგრამა და იგზავნება ინსტრუქტორები პროვინციაში „ბავშვის კვირის" მოსაწყობათ.

◆ **მუშათა ფაკულტეტი პოლიტექ. ინსტიტუტთან.** სახელმწიფო პოლიტეხნიკურ ინსტიტუტში სამოსწავლო წლის დაწყებისთანავე გაიხსნება მუშათა ფაკულტეტი, რომლის მიზანიც არის მოამზადოს მუშები ინსტიტუტის ძირითად განყოფილებაზე ლექციების მოსასმენად. განსაკუთრებული ყურადღება ექცევა მუშათა მომზადებას საინჟინერო და სასოფლო მეურნეობის განყოფილებაზე მეცადინეობისთვის. ამ ჟამად მუშათა ფაკულტეტზე სწავლების პროგრამა და მეთოდები უკვე გამომუშავებულია. მთელი ყურადღება მიქცეულია იმისაკენ, რომ იგი უნდა შეეგუებოდეს მშრომელთა გაგებას და მოთხოვნილებას.

თეატრი და ხელოვნება

სახელმწიფო საოპერო თეატრში. სეზონი გაიხსნება 1 ოქტომბერს სეზონის გახსნისთვის წარმოდგენილ იქნება ზ. ფალიაშვილის ოპერა „აბესალომ და ეთერი" ალ. წუწუნავას რეჟისორობით. დირიჟორობს თვით ავტორი. წარმოდგენაში მონაწილეობენ ყველა საუკეთესო ძალები ჩვენი ოპერისა, რომელიც ამ სეზონისათვის განაწილებულია და შევსებულია ახალი ძალებით, კვირას 2 ოქტომბერს წარმოდგენილ იქნება „ჰოფმანის ზღაპრები" ს. სტოლერმან-ს დირიჟორობით. წელს ყველა წარმოდგენები ფასიანი არის. წინასწარი გაყიდვა ბილეთებისა უკვე დაიწყო.

სახელმწიფო დრამატულ სკოლაში. 20 სექტემბერს სახელმწიფო დრამატულ თეატრში მოხდა გამოცდები შესასვლელ მოსწავლეთა. ქართულ სექციაში ჩაეწერა 20 კაცი, გამოცხადდა 5, მიიღეს 4. რუსულ სექციაში ჩაეწერა 125, გამოცხადდა 45, მიიღეს პირველ კურსზე 31, მეორეზე 7 მეორე და უკანასკნელი გამოცდა დანიშნულია 12 ოქტომბერს. მეცადინეობის დაწყება განზრახულია არა უგვიანეს 20 ოქტომბრისა, მოსწავლეთა ჩაწერას განაგრძობენ.

სააგიტაციო მხატვრული პლაკატის გამოფენაზე

სააგიტაციო მხატვრული პლაკატის პირველი გამოფენა, გამართეს რევოლიუციის მუზეუმის მე 3 ქალთა გიმნაზიის ბინაზე მეტად საინტერესოა.

დარბაზი და 4 საკლასო ოთახი უჭირავს პლაკატებს და ვიტრინებს ფულის ნიშნებით ფიცრებზე აწყვია საზღვარ გარეთულ პრესის ყოველნაირი ნიშნები რევოლიუციისა დროისა.

გამოფენა სრულიად მხატვრულ შთაბეჭდილებას ახდენს, ჩანს ფართეთ მოსაზრებული და მშვენივრათ შესრულებული საქმე.

ნამეტნავათ კარგებია წითელ ლაშქრის პლაკატები: ცხენზე რ. ს. ფ. რ. აჯანყებულთა წითელ დროშაზე. „სამი მილიონიანი წითელი ლაშქარი" სადაც რუსეთის თეთრ თოვლებზე ჩამოდიან გაზაფხულის წყლები ნიაღვრები წითელ ლაშქრისა, „ვაი დეზერტირებს", „რა გააკეთე ფრონტისთვის" და სხვა. გამოირჩევიან პლაკატები: „პოლონეთის ფრონტი", ორი პლაკატი მაიკოვსკისა „მტრებზე" და „სიკვდილი მოსყიდულ მკვლელებს", „მშვენიერი კაზაკის სიმღერა", საინტერესოა პლაკატები—კონტრ-რევოლიუციასთან ბრძოლის განყოფილებისა, სადაც დენიკინი, კოლჩაკი და ვრანგელი გამოყოფილ არიან ცალკე ჯგუფებად. განყოფილებაში: „ბრძოლა ანტანტასთან", კარგებია პლაკატები—„ზავის ნიღბის ქვეშ" მშვიდობიანი ინგლისელები, „ანტანტა" და სხვა. განსაკუთრებით მხატვრული მნიშვნელობა აქვთ კულტურულ განმანათლებელ განყოფილების პლაკატებს, კლასიური პლაკატის განყოფილება ყურადღებას იქცევს შემდეგი პლაკატები—„წითელი მაინელი" და „მშრომელი ხალხის მხრებზე". კავკასიის პლაკატის განყოფილება გაყოფილია ჯგუფებათ: აზერბაიჯანისა და საქართველოსი და მოსკოვის პლაკატი „კავკასიის შესახებ".

მხატვართაგან, რომელთაც უმუშავნიათ პლაკატებისთვის ყურადღების ღირსნი არიან—მოორი, კაჩეროგინი, დენისოვი, ლიუბიმოვი, რადაკოვი და მაიკოვსკი, გამოფენის მნიშვნელობა დიდია. სასურველია მოწყობა მასიური ექსკურსიებისა გამოფენის სანახავათ. სამხედრო ნაწილების და მუშათა ორგანიზაციების მიერ.

მუშათა კოოპერაცია

თბილისის მუშათა კოოპერატივი იწყებს მოქმედებას. ცენტრალური გამგეობა თითქმის 12 ივლისიდან შეუდგა კოოპერატივის მოწყობას და შეიძინა მასალა და მოიმარაგა საკვიტანციო წიგნაკები, საწევრო წიგნები ანკეტები და სხვა რაც საჭირო იყო საქმის დაწყებისთვის. წევრების ჩაწერა დაიწყო 1 ენკენისთვიდან. ჩაწერა ხდება შემდეგ ნაირათ:

ადგილკომებს და ფაბკომებს მოაქვთ გამგეობის შენობიდან (კირკის ქუჩა № 7) ანკეტის ფურცლები; ადგილებზედ მუშები და თანამშრომლები ავსებენ თავის ანკეტებს; ადგილკომები აგდებენ მათზედ სიას ანბანის რიგით და ანკეტები სიით და ფულით მოაქვთ კოოპერატივის საფინანსო განყოფილებაში, სადაც წევრებს დაწესებულების მიხედვით ანაწილებენ რვა დუქანზე. ეს დუქნები უნდა შეიქნენ სარაიონო იქნებიან, მათ ირგვლივ კოოპერატიული მუშაობა უნდა გაჩაღდეს, როგორც კი დუქანს მიეწერება არა ნაკლებ 300 წევრისა. სულ რვა დუქანს 2400 სა მოხდება სარაიონო კრებები, რომელნიც ამოირჩევენ სადუქნე კომისიებს და რწმუნებულებს ცენტრალური გამგეობის ასარჩევათ; აქედან დაიწყება მუშათა კოოპერატივის იურიდიული არსებობა; დროებითი გამგეობა მოწადინებულია მალე დაამთავროს ეს ორგანიზაციული ხანა და კოოპერატივი ბატონ-პატრონს ჩააბაროს, მხოლოდ ამას ხელს უშლის ადგილკომების გულცივობა: მართალია 220-225 ადგილკომში გაიტანა უკვე 20.000—21.000 საანკეტო ფურცელი, მხოლოდ 185—200 დე წევრები ჩაწერა 6 თუ 7 ადგილკომმა და ჯამით ერთ მილიონამდე ფული შემოიტანა. ჩაწერილი წევრთა რიცხვი სულ უმნიშვნელო პროცენტია ჩასაწერებთან შედარებით. ადგილკომები უნდა დაეხმარონ დროებითი გამგეობას და წევრების ჩაწერა საჩქაროთ დაამთავრონ და მით შეუწყონ ხელი კოოპერატივის ფინანსების გაძლიერებას. კოოპერატივს არავითარი ფინანსიური რესურსი არ მოეპოვება, მაშინ როდესაც ფულის ნიშნებზე ის დიდ მოთხოვნილებას განიცდის და ის 120 მილ., რომელიც უნდა შემოსულიყო წევრებისაგან დიდ შეღავათ მისცემდა მას. სასურსათო კომისარიატიდან დახმარება არის ფულით და საქონლით; სულ 1 ენკენისთვიდან კოოპერატივმა მიიღო 55 მილიონი; იძულებული შეიქნა აგრეთვე ბანკიდან 27 მილიონი სესხათ აეღო, რომლის პროცენტი, კომისია და პოსტო შეადგენს 1 მილიონს. ყველაფერი ეს ზედ მეტ ხარჯათ აწვება კოოპერატივს.

სავაჭრო დარგის გამოყოფა და მოწესრიგება დამთავრდა შემსყიდველი აპარატი უკვე მოქმედობს, რვა რწმუნებული საქონლით და ფულით გაიმგზავრენ პროვინციებში სოფლის ნაწარმოების შესაძენათ; ზოგიერთი საქონლის მომწოდებისაგან უკვე მიიღეს სოფლის ნაწარმოებზედ გადასაცვლელი, თანახმათ დადებული პირობისა კაუსტიური სოდა, რომელიც გადაგზავნილი იქნა პროვინციებში. კოოპერატივმა მიიღო გადასაცვლელათ პურზე, ლობიოზე, კარტოფილზედ და სხვა სოფლის ნაწარმოებზედ მაისის, ივნისის. მუშების საპრემიო ფაბრიკატები: პაპიროსი, თამბაქო, ტყავი, ჩითი, ფეხსაცმელი. გადაცვლის ოპერაციებს ფრთხილათ უნდა გატარება, რადგან აქ კოოპერატივს მოეთხოვება ორგვარი ოპერაციები: საქონლით აქციოს ფული, ფულით შეიძინოს სოფლის ნაწარმოები, ეს უნდა ხდებოდეს ერთ დროს და მიზან შეწონილათ. ზოგიერთ საქონელს, რომელსაც არ ექნება ან ცოტა ექნება გასაღება საქართველოს გლეხობაში, გაიტანენ ბაქოში და სპარსეთში მაგ. პაპიროსი, თამბაქო და განზრახვა აქვთ შემოიტანონ ბრინჯი, საპონი და სხვა. ამ დღეებში რაც საქონელი აქვს კოოპერატივს დარიგდება და დუქნებში ვაჭრობას დაიწყებენ.

საფინანსო განყოფილებაში ბუხგალტერიის შტატი ჯერ კიდევ არ დამთავრებულა, რადგან საჭირო მუშაკებს ვერ ვპოულობთ: გამგეობას სურვილი აქვს წიგნები აწარმოვოს ქართულ ენაზედ თუ რაიმე ტეხნიკური დაბრკოლება არ გადაეღობება წინ. მიღებულია ზომები ქართული ენის მცოდნე ბუხგალტერები და მოანგარიშეები იშოვოს, სხვათა შორის ამისთვისაც გამგეობა ცდილობს რომ მატერიალურათ თანამშრომელნი უზრუნველჰყოს. საინსტრუქტორო განყოფილება შედგება სამი ინსტრუქტორისაგან; მისი სადღეისო მიზანია კოოპერატივის ორგანიზაცია და სასურ. კომიტეტის ლიკვიდაცია. გამომუშავებულია სქემა კოოპერატივის; განყოფილებები განაწილებულია გამგეობის წევრთა შორის შემსყიდველი განყოფილებას განაგებს გამგენეკრიერისთვი, საფინანსო ბატოევი, წარმოებათა დარგს ეკიმოვი, სადუქნო და საწყობების ოპერაციებს განაგებენ ბატოევი და ხიდირბეგოვი. ამ განყოფილებაში როგორც სექცია შედის ქარავანი საორგანიზაციო-საინსტრუქტორო განყოფილებას განაგებს შენხონი საინფორმაციო სექციით, საწყობის ოპერაციები ძაგანია. შრომის განაწილება გამგეობის წევრთა შორის მიზანშეწონილია, მხოლოდ კოოპერატივის არსებობს პირველ ხანაშივე სახიფათო პირობებში იმყოფება; მიუხედავად იმისა, რომ იგი „დამკვრელ" დაწესებულებათ ირიცხება, გამგეობის წევრები სხვა და სხვა ორგანიზაციებში მუშაობენ და ეკოოპს ნაკლებ ყურადღებას აქცევენ. ბაქმოვი მუშაობს რკ. გზის კოოპერატივში, ბატოევი სასურსათო კომისარიატში და ქალ. კომიტეტში, მოგ. შენხონი საბჭოთა თანამშრომელთა პროფ. კავშირში და ეხლა ერთი თვით ავათმყოფობის გამო შეუძლობაშია. ბოლქვაძე გლავმუზეუმშია და ძაგანია კომპ. ცეკას კომპ. განკარგულებაშია ამ არა ნორმალური მდგომარეობას გამგეობა ფიქრობს არჩევნების დაჩქარებით ბოლო მოუღოს.

ქალაქის სასურსათო განყოფილების გაუქმების დაჩქარებას საორგანიზაციო განყოფილება ცდილობს. შედგენილია სამი მიმღები კომისია; კომიტეტის დაწესებულებანი დანაწილებულია მისაღებათ ამ სამ კომისიის შორის, ჯერ ჯერობით მიღებულია (და შესაფერი აქტებია განყოფილებაში) ქარავანი, ექვსი დუქანი, ოთხი საწყობი, ერთი პურის საცხობი, გარაჟი, დანარჩენის მიღება უნდა დამთავრდეს ამ თვის დამლევამდე.

არ არის დამთავრებული საინფორმაციო სექციის ორგანიზაცია, რაც გვიშლის ხელს საგრძნობლათ, ამის მიზეზია ის რომ გამგედ მოწვეული ამხ. გაბილაია ჯერ კიდევ არ შესდგომია თავის მოვალეობათა ასრულებას და არც უცნობია ჯერ როდის შეუდგება იგი მუშაობას.

გლ. კორძაია.

სასურველი ნაბიჯი

19 სექტემბერს საღამოთი შესდგა პროფკავშირების მომარაგების განყოფილების გამგეობის სხდომა.

დიდ მნიშვნელოვანი იყო ეს სხდომა იმ მხრივ რომ აქ უკვე საფუძველი ჩაეყარა მუშათა ბოსტნების ორგანიზაციის საქმეს. მართალია, ეს საკითხი თავის თავად რთული საკითხი არ არის, მაგრამ მისი პრაქტიკულად განხორციელებას აქამომდე აფერხებდა სხვა და სხვა ტეხნიკური დაბრკოლებანი.

მუშათა ბოსტნები, ეს სასწრაფო საკითხთაგანია ჩვენს ცხოვრებაში მისი მოგვარება მოწყობა თავზე უნდა იდვას უსათუოდ პროფკავშირებმა, რომლებმაც არ უნდა დაიშურონ თავიანთ ენერგია ამ საქმის სათანადო სიმაღლეზე დაყენებისათვის.

თამამად შეუძლია პროფკავშირებს სპეციალური კომისიას საშუალ
მუშათა ბოსტნების საქმე შე
გოს, თუ კი ამ კომისიის თ
რობაც თვალსაჩინო დახმა

დაჰკრა წამმა!

(ამხ. ნ. ცერცვაძეს).

დაჰკრა წამმა!
იგრძენ შვება
განაწამმა!
ჩირაღდნებით დღეს ზეიმობს
გამარჯვებას საქართველო...
გაიშალე მთაში იავ,
აბიბინდი მინდორ-ველო,
წარიტაცე ტლუ ფიქრები,
რომ დაჰქრიან მუდამ თავზე,
ახმაურდი ნაკადულო,
დაგადმოხტი მთიდან მთაზე:
სევდის ჰანგით ნაზარდ მგოსანს
მსურს ვიმღერო შვების ხმაზე...
ჩუ, კიდევაც, ყური უგდე, ხმა მოისმის კვნესა-გლოვის.
ეს შენ დასცა, მებრძოლ-მუშავ, წინამძღოლნი უკუნეთ ხროვის.
და აღსრულდა გაიხარე, იგრძენ შვება განაწამმა,
შენი სატრფო, სატრფო მხარე, შორს არ არის, დაჰკრა წამმა!

ანზორდი.

ზეგ. და რომ მთავრობა ამას დახ- [illegible] გაუწევს, ესეც აშკარაა.

ჩვენ ვიცით, თუ რა დიდ ხარჯებს [illegible] მუშათა სასადილოები, რომ- [illegible] საჭიროებენ თითქმის 500 [illegible].

[illegible] ტოფილს და სხვა.

ამასთანავე ისიც ცხადია, რომ [illegible] სახელდებული საგნების ბაზარზე [illegible] არის ადვილი. ქალაქის შეძლებული ნაწილი, ბურჟუაზია სურსათ-სანოვაგეს იმარაგებს საზამთროდ და ის ბაზარს დასცლის ბოსტნეულობისაგან. სპეკულაციაც თავისას [illegible].

ამას ჩვენ უნდა ვებრძოლოთ!

და ეს შესაძლებელია სხვათა შორის ბოსტნების მოწყობით.

ეს რამდენიმეთ გააადვილებს კვების საქმეს და სახელმწიფოსაც მოეცლება ის დიდი ხარჯები, რომელიც სასადილოების გამო მოსდის.

დაკვრითი წესით ეს საკითხი უნდა მოეგვარდეს—ამ მხრივ უკვე არის ნაბიჯი გადადგმული პროფკავშირების მიერ . . .

ჩვენ დარწმუნებული ვართ, რომ მუშათა ბოსტნები გახდებიან მუშათა სასადილოების მთავარი სამარაგო წყარო და ვუსურვებთ, რომ გადადგმულ ნაბიჯს სასურველი ნაყოფი გამოეღოს.

ი. მეგრელიძე

კვირაობა

შაბათს დღის ორ საათიდან, თითქმის ყველა პარტიულმა ამხანაგებმა იცოდნენ, რომ კვირას, 18 ენკენისთვეს, დილის ხუთ საათზე, უნდა წასულიყვნენ საკვირაო სამუშაოზე სოფ. წავკისში, და ბაგისქალაში. ყველა [illegible] იყო სურსათით, [illegible] და საჭირო საგნებით. ამ დღით [illegible] უკვე გვიანდა თავის [illegible] წინასწარ [illegible]. კვირას დილის სამ ნახ. საა[illegible] ამხ. [illegible] დაიწყებს მეორე რაიონის კომიტეტთან. აქედან ისინი, ავტომობილებით ხელ ხელსა, მოსვლის თანავე იგზავნებოდნენ. თითქმის [illegible] ამხ. ბ. კალანდაძის [illegible], რომლის [illegible] სრული წესრიგით. ყველა ავტომობილები გაქვითული იყო, ამხ. დროშებით ხელში. [illegible] ქალაქს [illegible] (ცნობილ [illegible]) [illegible], [illegible] მიდიოდნენ ავტომობილები და [illegible] უკვე [illegible] აქ დაგვხვდა ამხ. ლ. [illegible] ყველა ამხ. [illegible] და [illegible] სამუშაო შტაბი, ამხ. შტაბის [illegible] ნ. კიკნაძის ს. ჯუღელის და [illegible] შემადგენლობით. [illegible] თითო ჩაფრის ბრძოლაში [illegible] წინააღმდეგ. [illegible] გლეხებს [illegible] მუშებს და გლეხებს [illegible] ჩვენ [illegible] ამ დროს [illegible] შრომის ფრონტის ხაზი, [illegible] კირკა-ლაფიოთქის ჩხა ჩუხი, [illegible] ხელ ჩართული [illegible] მტვერი [illegible] ხალხით მუშაობ [illegible] სამ ვერსის სიგრძეზე, [illegible] და ქალი. თითქოს [illegible] ეჯიბრებიანო. მოიტანს [illegible], პური, თამბაქო, ყველი. [illegible] მშრომელი ჯარი თავის ნაწილებში რიგზე დაგროვდენ მიიღეს ხვედრი სურსათი, და გაიშალნენ ჩრდილოებში დასანაყრებლად. მზემ ისე უხვათ მოიფინა სხივები, რომ დილით შეცივებულ ხალხს უკვე დასცხა, დანაყრების შემდეგ ცოტა შეისვენეს ამ დროს მოვიდა ჯარი (წითელი კურსანტების) ორკესტრით. შრომის არმიას მიემატა სამხედრო არმია, დღეს შრომის ფრონტზე თავის ძმების საკეთილდღეოთ [illegible]. ახალი ენერგიით შეუდგნენ მუშაობას, ისეთი მტვერი ადგა ჰაერში ბრძოლის ხაზთან, რომ წარმოგიდგენიათ განუწყვეტელი არტილერიის ცეცხლი. შეუსვენებლივ საღამომდი იბრძოდნენ შრომის გმირები. ფოტოგრაფებმა გადაიღეს ბუნებასთან ბრძოლის სურათები. გაისმა საყვირის ხმა, [illegible] ჯარს, ყველა [illegible] ხაზზე [illegible], მაგრამ სურდათ [illegible] ბოლომდე [illegible] დამარცხება, და თავს [illegible] მიდიოდენ გულდაწყვეტილნი, იმ იმედით რომ [illegible] მასთან ბრძოლა, და საბოლოოთ გაიმარჯვებენ მასზე. ორკესტრი უკრავს მარშს, ჯარი იკრიბება და [illegible], მათ [illegible] ამხანაგები, თითონ [illegible]. ჯარი [illegible]. შეიკრიბდა ხალხი [illegible], და დაიწყო [illegible] მოკლებული [illegible] ალაგ-ალაგ ცეცხლი გააჩაღეს გაისმის სამხიარულო სიმღერები, ქართულ, რუსულ სომხურ და თათრულ ენებზე თავიანთ მოტივებზე, მთვარეც ამონათდა, დანაყრების შემდეგ ყველა მიეცა ძილს.

ალბათ კიდევ დიდხანს გასტანდა სიმღერა გართობა, მაგრამ, რადგან ყველა მოქანცულები იყო, სიჩუმე ჩამოვარდა, მთვარე უფრო ამოკაშკაშდა და დაუყურებდა შრომის გმირებს. ასე გაგრძელდა ღამე დილის მზის შუქის გაკვეთამდის, რამაც უმთვარეს სინათლე წაართვა ირიჟრაჟა, და შეციებული ხალხი წამოიშალა სამუშაოთ. შტაბის უფროსის ნ. კიკნაძის განკარგულებით ნაწილი შრომის გმირების, ახალ-ფრონტზე ბაგისქალაში გადაისროლეს ავტომობილით. აქ მუშაობდა შრომის გმირებთან ერთად შრომის მთავარი სარდალი ამხ. [illegible]. მუშაობა გაგრძელდა დღის ორ საათამდის.

ტ. ხვანიძე

მკითხველის წერილი

როგორი უნდა იყოს ჯარის კაცი პროლეტარულ სახელმწიფოში

1

[illegible] სახელმწიფო, როგორც მთლიანი [illegible] ორ მთავარ ელემენტისაგან, ანუ ასე ვსთქვათ ორი მთავარი [illegible] ძალისაგან შესდგება. პირველი არის ჯარი, მეორე ადმინისტრაცია. ჯარი სახელმწიფოს ფიზიკური არსებობის აუცილებელი პირობაა. რამდენათ ძლიერია ჯარი, მტკიცე [illegible] და შეგნებული, იმდენათ [illegible] და მაგარია სახელმწიფო. [illegible] ახლად დაბადებული [illegible] ბავშს, თუ ის ფიზიკურად სუსტია, [illegible] სახელმწიფოს არ გამოუჩნდება ჯარის კაცად, [illegible] გადაგდებენ და სიცოცხლეს [illegible] ფაქტი ლაპარაკობს [illegible], რომ მაშინაც ჯარი კიდევ [illegible] კულტურის მატარებელ სახელმწიფოს სიბრძნე იყო, რაც შეიძ[illegible] ძლიერი და მაგარი [illegible] ჯარის [illegible], რომ უზრუნველ[illegible] სახელმწიფო მთლიანობა და [illegible] ერთობა. და აი, ამ ორ დებულებაზე [illegible] მთელი სახელმწიფო[illegible] ჩვენი გაზეთის ფურცელზე, [illegible] ფართოდ არა, მაგრამ [illegible] მაინც [illegible] გამოთქმულ [illegible] აზრი, თუ როგორი ჯარი [illegible] სახელმწიფოში და ვის [illegible] ის. ცხოვრების [illegible] ცხოვრების ისტორიულად [illegible] პროცესში, დაუღალავ[illegible] და პროგრესის ბრძოლ[illegible] როგორც მთლიანი [illegible]. მათ შემდეგ [illegible] გინილ მცხოვრებთა შორის მუდამ და შეუჩერებლივ ღრმავდება და იწვევს დღეს ის დამოკიდებულება, რომელსაც კლასთა ანტაგონიზმი ჰქვია. ეს კულტურისა და პროგრესის ზრდის ნიშანია, მაგრამ ამას სჭირდება რამოდენიმე ოცი და ოცდა-ათი წლები, რომ თანდათან დავიწყებას მიეცეს [illegible] ცხოვრების თვისებები და ტრადიციები. ჯარი, როგორც ვთქვით სახელმწიფოს მფარველია, ის მისი ფიზიკური ძალის სიმტკიცეა, მისი ავლადიდებაა. და აი, ჯარი, რომელზედაც დაკისრებულია დიდი ისტორიული მისია—სახელმწიფოს მფარველობა, მოითხოვს სახელმწიფოსაგან დიდ ენერგიას, ფართო მოქმედების ასპარეზის გაშლას, მტკიცე და სერიოზულ ზრუნველობას. ერთ მთავარ მხარეს ჯარის-კაცთა აღზრდისა, რომელშიაც იშლება მთელი ცხოვრების სახე და უნდა მიექცეს დიდი ყურადღება—ეს არის მათი სულიერად აღზრდა. ყოველი სახელმწიფო, ყოველი მთავრობა ისე ზრდის სულიერად ჯარის კაცთა მასსას, როგორც მოითხოვს მას მათი სახელმწიფოებრივი ინტერესები. კვებავს მათ [illegible] სულიერი საზრდოთი, რომ რაც შეიძლება უფრო განამტკიცოს და განამტკიცოს არსებული პოლიტიკური თუ ეკონომიური პირობები მმართველი კლასის სასარგებლოდ. ასე იყო ძველ რეჟიმის დროს, ასევე იქცევა ბურჟუაზიაც. ცარიზმის დროს—ეს მთელი კოშმარია ჯარის კაცის ცხოვრებაში, [illegible] აქ [illegible] მანქანა, რომელსაც, როგორც

უნდათ ისე ხმარონ. მის სულში და გონებაში შეგნება შეაქვთ ჯოხით და მათრახით, ის უფრო პირუტყვსა გავს ვიდრე ადამიანს. ამ რიგათ ბურჟუაზია სარგებლობს მისი სიბნელით და გამოყავს ის მათივე ძმების—გლეხის და მუშების საწინააღმდეგოთ. მუშათა კლასის სახელით სარგებლობენ და მუშებს და გლეხებს იმონებენ, მათ უვიცობის მორევში აგდებენ, აზრსა და გონებას უხშობენ. ასე იქ ცდილობენ მენშევიკები და მუშათა კლასის ინტერესების დაცვის ყვირილით იმათ ხალხს ყურები გაუჭედეს და მაღალ სიტყვების ძახილით უნდოდათ თავიანთ მოდგმის ბატონობა შეექმნათ. მაგრამ ძლიერ მოსტყუვდენ. ამორეცხილი და ძირგამოთხრილი კაპიტალიზმი, როგორც ბებერი ლეში უნდა გადაცვლილიყო. რევოლიუციის მეხმა, რომელიც გავარდა ოქტომბრის ქარიან ღამეებში სრულიად წალეკა რუსეთის სივრცეზე ამ ბურჟუაზიის ბატონობა და მისი ელვის ანარეკლი სწვდება დღეს ევროპასაც და იქაურ ბურჟუაზიას ძილს უფრთხობს, პროლეტარული სახელმწიფოს მაცოცხლებელი ძალა მისი—წითელი არმია. თუ უწინ ჯარისკაცი დარაჯათ უდგა ჯერ ცარიზმს, შემდეგ ბურჟუაზიას, დღეს ის უნდა ეზიაროს კომუნიზმის იდეას და სრულიად შეგნებული იდგეს დარაჯად რევოლიუციის პოსტზე. პროლეტარული სახელმწიფო ეს ხომ მისი სახელმწიფოა, პროლეტარული სამშობლო—ეს ხომ მისი სამშობლოა.

კომუნისტური სახელმწიფოს ჯარის კაცი უნდა დადგეს ცოდნის იმ სიმაღლეზე, რომ კარგად მიხვდეს, რომ ის შვილია იმ მთავრობის, რომელსაც ის ემსახურება. ყოველი ჯარის კაცი უნდა გაიჟღენთოს იმ რწმენით, რომ კომუნიზმის იდეა საკაცობრიო იდეაა—მშრომელთა გამათავისუფლებელი. კომუნიზმის წითელი დროშის ქვეშ, უნდა დადგეს დღეს ის გაფოლადებული რწმენით და რკინის ნებით. დღეს უკვე თავისუფალ პროლეტარულ სახელმწიფოში ჯარის კაცი უნდა გახდეს ისეთი კულტურული ერთეული, რომელსაც შეეძლება და საშვალება ექნება იცნოს თავისი თავი. ის უნდა გამოირკვეს, გათვითცნობიერდეს, ეზიაროს საკაცობრიო მაღალი იდეალებით, გაიჟღინთოს თავისი კლასიური ინტერესებით, გაიგოს კლასთა ბრძოლა, მისი შინაარსი და მნიშვნელობა. მის გულში უნდა იდუღოს მშრომელთა გამარჯვების ძახილმა, და მისი ინტერესებისათვის დაიწვას დაუფიქრებლივ, დაუფარებლივ ზიდოს ეკლის ჯვარი წამების მთაზე და თანამედროვე მოძრაობაში შეგნებულად მიიღოს აქტიური მონაწილეობა. თანამედროვე გრანდიოზული ხასიათის მოვლენები—ვიწროთ არ უნდა ესმოდეს, ამაზე შესაფერი წარმოდგენა უნდა ქონდეს და მისი ღირსეული დაფასებაც შეეძლოს. ჯარისკაცი—გლეხის შვილია, მან თავისი ცოდნა უნდა გადიტანოს გლეხთა მასაში და კულტურის ლამპრათ უნდა შეიჭრას იქ, მის გასათვითცნობიერებლად. მან ამით უნდა გადაარჩინოს უვიცობის მორევში ჩაფლული დღეს გლეხთა მასსა. აი როგორი უნდა იყოს ჯარის კაცი პროლეტარული სახელმწიფოსი.

ივ. ბაკურაძე.

საქართველოს წითელ ლაშქარში

ახალციხის ხანპირო ათასეულის ცხოვრებიდგან.

2 სექტემბერს შესდგა ათასეულის საერთო კრება. თავმჯდომარეთ არჩეულ იქმნა ათასეულის სამხედრო—კომისარი ამხ. გვალია, მდივნათ ამხ. შარაბიძე. დღის წესრიგი იყო შემდეგი:

1. მოხსენება ბრიგადის უფროსის ამხ. კაკაბაძის.
2. მოხსენება ბრიგადის სამკომის ამხ. [illegible] თუხარელის.

პირველი კითხვის შესახებ თავისი ვრცელ მოხსენებაში ამხ. კაკაბაძემ ფართოდ გააცნო წითელ არმიელებს და უფროსთა შემადგენლობას წითელი-ლაშქარის დანიშნულება, დისციპლინა, სწავლა განვითარების მიზნები და სხვა. მოუწოდა ათასეულს ხელი ხელ ჩაკიდებული შეგნებული მუშაობისკენ. ამხ. კაკაბაძემ აღნიშნა ის უბედურობა, რომელიც თავს დაატყდა ვოლგის მცხოვრებლებს და ხაზი გაუსვა ათასეულს შეგნებულად საქმის მოკიდებას დამშეულთა სასარგებლოთ. მოიგონა რომ ათასეულს წინანდელ კრებაზე გადაწყვეტილი იქნა გადაედოთ [illegible] თვის ჯამაგირი ვოლგის ნაპირის დამშეულთა სასარგებლოთ და მადლობა გადაუხადა ათასეულს შეგნებულ ნაბიჯისთვის.

მეორე კითხვის შესახებ ფართოთ მოხსენება გააკეთა ბრიგადის სამხედრო კომისარმა ამხ. [illegible] თუხარელმა, რომელიც ვრცლათ შეეხო წითელ-ლაშქრის დანიშნულებას, დისციპლინას, პარტიულ მუშაობას, სწავლა განათლებას და უსწავლელთა ლიკვიდაციის საკითხებს და მოუწოდა [illegible] ენერგიულად და შეგნებულათ საქმის ასრულება. ისიც თავის მოხსენებაში ვრცლად შეეხო ვოლგის ნაპირების დამშეულთა მდგომარეობას.

ამით დამთავრა ამხ. თუხარელმა თავისი ვრცელი მოხსენება, რისთვისაც კრებამ დააჯილდოვა ის ტაშით. შემდეგ მისალმებითი სიტყვით გამოვიდა ათასეულის სამკომი ამხ. გვალია და აღნიშნავს თანხმობით მუშაობის საჭიროებას, რომლის საშუალებითაც მხოლოდ შეიძლება გამარჯვებულ იქმნეს მუშური და გლეხური სახელმწიფო.

კრება იღებს შემდეგ რეზოლიუციას: „ჩვენ ახალციხის მუშ.-გლეხ. ათასეულის წითელ-არმიელებმა და უფროსთა შემადგენლობამ მოვისმინეთ რა მოხსენება ბრიგადის უფროსის ამხ. კაკაბაძის წითელ-ლაშქრის მნიშვნელობაზე, დისციპლინაზე, სწავლა განათლებაზე და მომავალზე, აგრეთვე მოხსენება ბრიგადის სამხედრო კომის. ამხ. თუხარელის პარტიულ მუშაობაზე, სწავლა-განათლებაზე, წითელ ლაშქრის დანიშნულებაზე და მომენტზე და მოხსენება სამხედ.-კომ. ამხ. გვალიასი ვიძლევით პატიოსან სიტყვას რესპუბლიკის მშრომელთა ხალხის წინაშე, რომ ჩვენ დავიცავთ უკანასკნელ სისხლის წვეთამდე საბჭოთა ხელისუფლებას. აგრეთვე ვიბრძოლებთ ყოველივე დაბრკოლების წინააღმდეგ, რომელიც ეღობება მუშურ გლეხურ სახელმწიფოს.

გაუმარჯოს მუშურ-გლეხ. წითელ ლაშქარს.

გაუმარჯოს მესამე კომუნისტურ ინტერნაციონალს.

გაუმარჯოს მსოფლიო რევოლიუციას და მის ბელადებს ლენინს, ტროცკის და სხვ.

ნატენეროვანი კლიმენტი.

—

მუშა-გლეხთა წითელ საარტილერიო დივიზიონის მე 2-რე ბატარეის კომუჯრედის სექტ. 8-ის დადგენილება.

1. ჩვენ მზათა ვართ მთელი ჩვენის არსებობით ვებრძოლოთ ეკონომიურ კრიზისს და შეერთებული ძალით ვუყოთ მას ლიკვიდაცია.
2. ჩვენ ერთხმად ვაღიარებთ შემდეგს: მთელი ჩვენის ენერგიით ჩავებმით საერთო აღმშენებლობის საქმეში და აქტიურ მონაწილეობას მივიღებთ ჩვენი იდეის განმტკიცებაში.
3. ჩვენ ფხიზლად დავდგებით რევოლიუციის სადარაჯოზე და საჩქაროთ [illegible] იმ პირთ, რომელნიც ლამობენ საბჭოთა ხელისუფლების დამხობას.

პარტიული ცხოვრება

ძიმითი (გურია).

დაარსდა თუ არა ძიმითში რაიონული პარტიული კომიტეტი, დაუყოვნებლივ შეუდგა თავის მოვალეობის ასრულებას. ყველა იაჩეიკები განაწილებულია მოწინავე ამხანაგებ შორის სამეცადინოთ და კვირაში ერთხელ წარმოებს სისტემატიური მეცადინეობა. გადიან „კომუნიზმის ანბანს". ამხანაგებს ეტყობათ გამოფხიზლება და მეტი ენერგიულათ მუშაობა. ყველა ამხ. მოითხოვენ იაჩეიკებში სამეცადინო დროის გადიდებას და მეცადინეობის გაფართოებას. რაიკომის პრეზიდიუმი იკრიბება კვირაში ორჯერ დაგროვილ საკითხების გადასაწყვეტათ.

თვეში ერთხელ დანიშნულია რაიონის იაჩეიკების წევრთა შეერთებული კრება, სადაც ამხანაგებს ეცნობებათ თვის განმავლობაში პარტკომის გადადგმული ნაბიჯები და მისი მუშაობა. პარტკომს და ადგ. რევკომს შორის საუკეთესო განწყობილებაა. ვუსურვებ ამხანაგებს ჩვეულებრივ ნაყოფიერათ განაგრძონ მათი მუშაობა.

მ. შუალელიშვილი.

პროვინციაში

დ. ხობის რაიონი.

რომ საქართველოში მოხდარმა გადატრიალებამ დიდი ცვლილება შეიტანა სამეგრელოს ცხოვრებაში ამაზე ლაპარაკი ზედმეტია. ეკონომიურ კრიზისის ხანაში და მოღალატე მენშევიკურ მთავრობისგან გაცარცულ და აოხრებულ რესპუბლიკაში ზუგდიდის მაზრამ თავის ფარგლებში იმდენი საქმეები მოაგვარა, რომ მათი აღრიცხვა არც ისე ადვილია. პროლეტარულმა რევოლიუციის მეტი გაშლა ყველაფერს აჩვენა, ამ დიადმა ცხოვრების გარდაქმნის დასაწყისმა თვით საუკუნოთ მივიწყებულ კუთხეებშიაც კი შეიტანა თავის ცხოველ-მყოფელი სხივი, სიცოცხლე და სიხალისე, შრომისადმი სიყვარული და საერთო საქმის კეთილდღეობის წყურვილი აღძრა თვით იმ [illegible] რომლებიც გუშინ ამტკიცებდნენ თითქოს ბოლშევიკურ მთავრობას განადგურება მოაქვს მშრომელთათვის. ყველა ეს ცხადათ მიეწერება ზუგდიდის მაზრის [illegible] ამხ. თავგანწირულ მუშაობას; მაგრამ პირადათ მე, როგორც პარტიულმა ამხ. არ შემიძლია ერთი რამეზე არ მივუთითო სამაზრო რევკომსა და პარტკომს, რომ დ. ხობის რაიონი [illegible] ელემენტებისაგან და ქურქ გადაცმულ პარტიულ „ამხანაგებისაგან" გაწმენდას მოითხოვს. საკვირველია, რომ ეს „საკითხი გადაუჭრელი რჩება ამდენხანს ეს დაუდევრობაა მოწინავე ამხანაგებისა და [illegible] არაფერი [illegible] ზოგიერთ რევკომებში და სოფლის კომიჩეიკებში. ეს კარგათ უწყის მაზრამ.

საჭიროა დაუყონებლივ ჯეროვანი ყურადღების მიქცევა ამ გარემოებაზე ვინაიდან ჯერ არს ეს დიდი ნაკლი ჩვენი [illegible] ამხ. [illegible] შესწორება.

პ. ა—შია.

—

დ. აბაშა

21 სექტემბერს დ. აბაშაში პირველად გაიარა სააგიტაციო მატარებელმა, რომელიც რამოდენიმე ხანს გაჩერდა აქ სადგურთან შეგროვდენ ამხ. რკინისგზელები, ხალხი და გაიხსნა მიტინგი. ილაპარაკა ამხ. გ. მგვანაძემ (რუსულად და ქართულად), პაპავამ (ქართულად) ამიერ კავკასიის რკინის გზების არსებობის 50 წლის შესრულების და რუსეთის წითელ არმიის მეთერთმეტე ნაწილის დღის გამო,

ორატორების მკაფიო და შინაარსიანი სიტყვებით დამსწრეებმა ნათლად გაიგეს თუ რა მნიშვნელობა აქვს დანგრეულ მეურნეობის აღსადგენად რკინის გზებს და რა დიადი როლი ითამაშა საქართველოს მშრომელი ხალხის მენშევიკებისა და იმპერიალისტების კლანჭებისაგან განთავისუფლებელმა სახელოვანმა წითელმა მეთერთმეტე არმიამ.

მიტინგის დასრულების შემდეგ მატარებელი დაიძრა ფოთისკენ. ხალხს დაურიგდა მრავალი ლიტერატურა. უკრავდა მუსიკა, მღეროდენ „ინტერნაციონალს".

დიდი შთაბეჭდილება დასტოვა ამ მატარებლის გავლამ და დამსწრენი ნასიამოვნები დაიშალენ.

საჭიროა შემდეგისათვისაც სააგიტ. მატარებლების ხშირად გზავნა პროვინციაში.

ბრძოლის შვილი.

—

ხარაგოული.

ადგილობრივ თეატრის შენობის დასამთავრებლად, სადგურის უფროსის თანაშემწემ, ნიკოლოზ [illegible] ძე აბაშიძემ, განსვენებული მისი მეუღლის, ქსენიის, ხსოვნის აღსანიშნავად, შემოწირა ორასი ათასი მანათი.

აგრეთვე ადგილობრივმა მოვაჭრემ, ესტატე ანდრია ოღლიმ, მიუხედავათ იმისა, რომ ის გაქურდეს და მით ძლიერ დაზარალდა, [illegible] თეატრს, [illegible] ფასებში, რვა გირვანქა ლურსმანი.

თეატრის საგანგებო საამშენებლო კომისია ულრმეს მადლობას უძღვნის ამ პატივცემულ პირთ.

მონდობილობით ხანდრო ბოჭორიშვილი.

—

ქ. ლანჩხუთი.

ასეთ არა სასიამოვნო ამბავს ჰქონდა ადგილი ქ. ლანჩხუთში 23 ენკენისთვეს, როცა აქ ჩამოვიდა „მთავარი პოლიტიკურ განათლების" სახელმწიფო დასი. ბ. ინაშვილის მეთაურობით. მან (ინაშვილმა) მიმართა რევკომს ასეთი წინადადებით: „ჩვენ ჩამოვედით აქ იმისათვის, რომ დავდგათ კონცერტი დამშეულების სასარგებლოთ და თქვენ დაგვითმეთ თეატრი და სხვა დანარჩენიც ხელი შეგვიწყვეთო". მიუხედავათ იმისა, რომ იმ დღეს მიდიოდა საბჭოს წარმოდგენა დ. ჭეტურიშვილის სასარგებლოთ და მეორე დღეს კი (24 სექტ.) რევკომის სასარგებლოთ, რევკომმა მოხსნა [illegible] შვილის საღამო და მას დაუთმო მეორე დღეც, 24 სექ. ე. ი. რევკომმა დაითმო თავისი სასარგებლო წარმოდგენა მხოლოთ იმისთვის რომ შემოსული ფული გადადებული ყოფილიყო დამშეულების სასარგებლოთ. მაგრამ რა მოხდა? ის რომ როცა ბ. ინაშვილმა თეატრში [illegible] გაყიდული იყო, მაშინ განაცხადა: ეს კონცერტი მართლაც ჩვენს სასარგებლოთ და დამშეულებს ამ [illegible] არაფერი [illegible] არ არისო და არც შევპირებივართ ჩვენ რევკომს რომ დამშეულების სასარგებლოთ კონცერტს ვდგამთო, რევკომის მდივანმა მიმართა მას ოფიციალურათ: „ჩვენ ამ პირობით არ დაგვითმია თქვენთვის თეატრი და ახლა კი საერთო წესით მაინც გადაიხადეთ 30 პროც. დამშეულთა სასარგებლოთ". მაგრამ ბ. ინაშვილმა ესეც არ ინება და რადგანაც შემოსავალი ცოტა ჰქონდა, საღამო მოხსნა და ბილეთების ფული ლანძღვა გინებით უკანვე დააბრუნა. ბ. ინაშვილის ასეთმა საქციელმა დიდი აღელვება გამოიწვია ხალხში. მაგრამ ეს კიდევ არაფერი, რომ ამას ზედ არ დაერთოდა უფრო მეტი დანაშაული. თეატრიდან გასულმა ინაშვილმა, არ გასულა 10 წუთი, მოიყვანა პოლიტიკური კომისარი, ჯავშანოსნიდგან წითელ არმიელები და სახლში მამავალი რევკომის მდივანი ამხ. კ. ებრალიძე დააპატიმრა. რასაკვირველია, ამხ. ებრალიძემ მოსთხოვა მათ ორდერი თუ ვინ მისცა მათ უფლება პასუხისმგებელი კომუნისტი დაეტუსაღებინათ. და როცა ამხ. წითელ არმიელები დარწმუნდენ, თუ ვინ იყო ამ საქმეში დამნაშავე უკანვე გაბრუნდენ. მხოლოთ პოლიტიკურმა კომისარმა წამოიყვანა ის რევკომის თავმჯდომარესთან მოსალაპარაკებლათ, და ბოლოს გაათავისუფლეს. იქ დამსწრე საზოგადოებაში პოლიტკომისარის ასეთმა საქციელმა დიდი მითქმა მოთქმა გამოიწვია. ხალხი ამბობდა: „დღეს საქართველოში ინაშვილის მთავრობა არის თუ რევოლიუციონური მუშების და გლეხებისო".

ეს მოიმოქმედა ბ-მა ინაშვილმა, რომ თავის ჯიბეები გაეტენა?

ჩვენის აზრით ბ. ინაშვილის და მისი პოლიტკომის ასეთი საქციელი მიეწერება ხელისუფლების ბოროტათ გამოყენებას და განზრახ ბოროტმოქმედებას. შავ ბოძზე ყველა ისინი, ვინც საბჭოთა ხელისუფლების პრესტიჟს სცემს ხალხის თვალში!

ლანიძე.

——

ჯუმათის თემი (გურია)

ღამით 19 დან 20 ამ სექტემბერს აქ მოხდა ასეთი ამბავი. გაძარცვეს ჯუმათის მონასტერი, გაიტაცეს მისი ძვირფასი განძეულობა: ოქროს და ვერცხლის ხატები, საეპისკოპოზო მიტრა, ჯვრები, შემკულნი ძვირფასი თვალ — მარგალიტებით, ბარძიმ—ფეშხუმები, საცეცხლურები, ზანძლები და სხვა. გატეხილია მონასტრის ორივე—კარების კლიტეები, გადებულია გალავნის კარი. ზარალი რამოდენიმე მილიარდ მანეთს უდრის. სწრაფი და სასტიკი გამოძიება ადმინისტრაციის და პოლიტბიუროს მიერ [illegible] ლანჩხუთის რაიონის მცხოვრებლებს [illegible] ფეხზე დგანან ყველა თემებში კომისიებია არჩეული, ეძებენ დამნაშავეებს. ჯერ ჯერობით დაპატიმრებულნი არიან რამოდენიმე საეჭვო პირი.

ჭელაძე.

ლტოლვა კომუნისტურ პარტიისაკენ

დღემდის მე არც ერთ პარტიაში არ ვირიცხებოდი და დავინახე რა კომუნისტურ პარტიის სწორი და სამართლიანი მოქმედება, რომ ის ყოფილა მუშებისა და გლეხების ინტერესების ერთ-ერთი დამცველი პარტია ამიტომ სრულიად ვიზიარებ დღეს მის პროგრამას და ვეწერები მის ორგანიზაციაში.

სად. შორაპნის სათადარიგო მეისრე პოლიკარპე თევდორეს-ძე მ ჩხეტაძე

დღემდის მე ვირიცხებოდი მენშევიკურ პარტიაში და გადატრიალების შემდეგ დავრწმუნდი რა კომუნისტური პარტიის მოქმედებით, რომ ის ყოფილა ერთად ერთი მუშების და გლეხების ინტერესების დამცველი პარტია, ამიტომ გამოვდივარ მენშევიკურ პარტიიდან და ვეწერები კომუნისტურ პარტიაში.

შორაპნის სალიანდაგო სახელოსნოს ზეინკალი ალექსანდრე დავითის-ძე ხვადაგიანი.

მთავრობის მოქმედებანი და განკარგულებანი

დადგენილება № 76

საქართველოს სოც. საბჭ. რესპ. რევოლიუციონური კომიტეტისა, „ბავშვის კვირის" მოწყობის შესახებ.

1. მოწყობილ იქნეს „ბავშვის კვირა" საქართველოს ს. ს. რესპუბლიკის გაჭირვებულ და ვოლგის მხრის დამშეულ ბავშვებისათვის დახმარების აღმოსაჩენად.
2. „ბავშვის კვირა" დაინიშნოს 1921 წ. ოქტომბრის 6 დან 22-დე.
3. „ბავშვის კვირის" გასამართავად დაარსდეს კომიტეტები, რევოლიუციონური კომიტეტისა, კომუნისტური პარტიისა, სასურსათო კომისარიატისა, ჯანმრთელობის განყოფილებისა და განათლების დაწესებულებათა წარმომადგენლებისაგან შედგენილი განათლების დაწესებულებათა წარმომადგენლების თავმჯდომარეობით, როგორც ცენტრში, ისე ადგილობრივ.
4. მთელი რესპუბლიკის მცხოვრებნი მოწოდებულ იქნენ, რათა გაიღონ ზემოაღნიშნული კომიტეტების განკარგულებისათვის შესაძლებლობითი შეწირულება ყოველივე იმით, რაც აუცილებელია ბავშვთა გამოსაკვებად და პირველი საჭიროების საგნების საყიდლად.
5. „ბავშვის კვირის" მთელი შემოსავალი პროდუქტებად უნდა ჩაბარდეს მოგროვებულ პუნქტებს და განაწილებულ იქნეს განათლებისა და ჯანმრთელობის სახალხო კომისარიატების შეთანხმებით.
6. ფულად შემოსული შემოწირულება უნდა გადაეცეს განათლების სახალხო კომისარიატის სალაროს.
7. ადგილობრივი კომიტეტები ვალდებულნი არიან სამის დღის ვადაში წარუდგინონ ცენტრალურ კომიტეტს [illegible] ცნობები შემოსავლის შესახებ.
8. წესი ამა დადგენილების მოქმედებაში შეყვანისა, „ბავშვის კვირის" მოწყობისა, შემოწირულების შეკრებისა და შენახვისას შეიმუშავებს „ბავშვის კვირის" ცენტრალური კომიტეტი რომელიც საქართველოს სოც. საბჭ. რესპ. განათლების სახალხო კომისარიატთან უნდა დაარსდეს.
9. რესპუბლიკის ყველა დაწესებულება ვალდებულია სრული და ყოველმხრივი დახმარება აღმოუჩინოს კომიტეტებს „ბავშვის კვირის" გასამართავად.

საქართველოს რევოლიუციონური კომიტეტის თავმჯდომარის მოადგილე ს. ქავთარაძე

განათლების სახალხო კომისარის მოადგილე დ. კანდელაკი

რევოლიუციონური კომიტ. მდივანი ალ. სვანიძე

1921 წ. სექტემბრის 27
ტფილის-სასახლე.

ცირკულიარი

ყველა რაიონულ პროფესიონალურ კავშირების საბჭოებს, სამაზრო, პროფესიონალურ ბიუროებს და ს. ს. ს. რესპუბლიკის წარმოებითი კავშირთა ცენტრალურ გამგეობათ.

პატივცემულო ამხანაგებო, მუშათა კლასის შრომის დაცვას საბჭოთა ხელისუფლება სთვლის თავის ერთ-ერთ უმთავრეს დანიშნულებად და მიზნად.

ჩვენი მუშათა კანონმდებლობა ფართო შესაძლებლობას გვაძლევს ჩვენ მშრომელთა მასსის სიცოცხლის, ჯანმრთელობისა და შრომის დაცვის საქმეში.

მაგრამ ამ საკითხში ჩვენ მიერ ძალიან ცოტა რამ არის გაკეთებული: დღემდე მრავალი კანონი სრულიად, განუხორციელებელია ან და იგი ტარდება ცხოვრებაში არა იმ სახით როგორც ამას მოითხოვს შრომის ინტერესები.

საქართველოს ეკონომიური ცხოვრება

მაუდის ქარხანა.

სახალხო მეურნეობის უმაღლეს საბჭოს საინფორმაციო განყოფილება იტყობინება, რომ აგვისტოს პირველ რიცხვებში მოსკოვში მაუდის ქარხნის ტეხნიკურ ხელსაწყოს შესაძენათ გაგზავნილი კომისია იტყობინება, რომ ყველა საჭირო მოწყობილება მიღებულია, უკვე დატვირთულია 7 ვაგონი და დანარჩენი იტვირთება. სულ უნდა დატვირთოს 30 ვაგონი, მათ მოსვლას ველით ოქტომბრის თვის ბოლოსათვის. სახალხო სამეურნეო უმაღლეს საბჭოს სამჩითაო განყოფილება ამჟამათ ეძებს შესაფერ შენობას იმ ანგარიშით, რომ ამ მანქანების მოსვლისთანავე შეიძლებოდეს მოწყობა პირველი მაუდის ქარხნისა საბჭოთა საქართველოში, რომლის წარმოება გამოანგარიშებულია 1 მილიონ არშინ მაუდამდე წელიწადში.

თესვის კამპანია

მიწათ მოქმედ. სახ. კომ. თესვის ცენტრალურმა კომისიამ შეადგინა 9 885 279 500 მანეთის ხარჯთ-აღრიცხვა 1921 წლის აგვისტოს და 1 1922 წ. იანვრის განმავლობაში რესპუბლიკის მინდვრების დასათესი ხარჯებისათვის. მიწ. მოქ. კომ. ხარჯთ-აღრიცხვა მოიწონა და გადასცა საქ. რევკომს დასამტკიცებლად და ხარჯთ-აღრიცხვის დამტკიცებამდე მიმდინარე ხარჯებისათვის ცენტრ. სათეს კომისიას მიეცა ერთი მილიარდი მანეთი. საქართველოს ყველა მაზრებიდან სათეს მასალის მოთხოვნილება ცენტრ. სათეს კომისიაში შემოვიდა 100 000 ფუთ ანეულსა და ქერზე. ეს რაოდენობა საკმარისია 10,000 დესეტინის დასათესად. ვინაიდან ეს მოთხოვნილებანი დიდია თესვის ცენტრალურმა კომისიამ დაადგინა დააკმაყოფილოს იგი 50,000 ფუთით.

საპნის მხარშავ ქარხნების დათვალიერება.

ქიმიურ განყოფილების კოლეგიამ შეადგინა კომისია, რომელშიაც შედიან წარმომადგენლები პროფესიონალურ კავშირთა ეკონომიურ განყოფილებისა და სახალხო მეურნეობის უმაღლეს საბჭოს ქონის ქვე-განყოფილების გამგე. კომისიას მინდობილი აქვს დაათვალიეროს საპნის მხარშავი ქარხნები და გამოიმუშაოს გეგმა საპნის მხარშავი ქარხნების წარმოებების კონცენტრაციის შესახებ.

აბრეშუმის საქმე.

სახალხო მეურნეობის უმაღლეს საბჭოს სამჩითაო განყოფილებას აზრათ აქვს აბრეშუმეულობის საქმეს თავი მოუყაროს სამტრედიაში, რისთვისაც მოწყობილ იქნება მექანიკური აბრეშუმის სართავი 52 დაზგით. იქვე გაიგზავნება ყველა საფეიქრო მანქანები, რომლებიც მოიღიან მოსკოვიდან. პროვინციებში განაწილდება ყველა საფეიქრო საგნები, რომლებიც უნდა მიიღონ ოქტომბრის ბოლოს.

საკვები პროდუქტები ტყის ხილისაგან.

სახალხო მეურნეობის უმაღლეს საბჭოსთან არსებულმა სამეცნიერო-ტეხნიკურმა კომიტეტმა სექტემბრის 19 სხდომაზე მოისმინა ინჟ. [illegible] მოხსენება ტყის ხილის [illegible] შესახებ (რცხო, შინდი, წიფლის კაკალი, კოწახური, [illegible] და სხვა) საკვებ პროდუქტად. მოხსენებიდან გამოირკვა, რომ სპეციალურმა კომისიამ მოახდინა ცდა [illegible] და პურის ფქვილისაგან პურის გამოცხობისა, რამაც დამაკმაყოფილებელი შედეგი მოგვცა. მომხსენებლის პროექტით უნდა მოეწყოს განსაკუთრებული კომისია ტყის საკვებ პროდუქტების შესაგროვებლად. ხილის მოსაკრებად მცხოვრებლებიც იქნებიან ჩაბმულნი შრომის ანაზღაურებით. პირველ რიგში ხილის მოკრება დასახულია ყარაიაზისა და სურამის რაიონებში. სამეცნიერო-ტეხნიკურმა კომისიამ მოხსენება მოიწონა.

რესპუბლიკის მომარაგება ნავთის ნაწარმოებით

საქართველოს სახალხო მეურნეობის უმაღლეს საბჭოს სტატისტიკურ-ეკონომიურმა განყოფილებამ შეადგინა შემდეგი ცხრილი ნავთის ნაწარმოებით მომარაგებისა (რკინის გზით.) 25 თებერვლიდან—31 აგვისტომდის ფუთობით:

დასახელება ნაწარმოებისა.	თვიური მოთხოვნილება	მარტი.	აპრილი.	მაისი.	ივნისი.	ივლისი.	აგვისტო.	საშუალო ნახ. წ.	პროც. მოთხოვნილებისა
ნავთი	172404	84661	87504	77765	81643	66311	49515	74565	43,2
თეთრი ნავთი.	196121	32390	58212	9644	55684	62297	47857	44347	22,6
მანქანის ზეთი.	3496	631	663	760	650	1122	1314	856	20,6
ქვაბის ზეთი	3251	„	„	„	676	577	878	855	10,9
ბენზინი.	10543	„	15	44	146	1864	3312	897	8,5

ეს აიხსნება იმით, რომ უმეტეს შემთხვევაში თვალყურის დევნება შრომის დაცვის კანონთა ცხოვრებაში გატარების დროს მეტად სუსტია. არა გვყავს ჩვენ საკმარისი კადრი მომზადებული და თავის დანიშნულების სიმაღლეზე მდგომ შრომის ინსტრუქტორებისა.

ზემოაღნიშნულ დეფექტის თავიდან ასაცილებლად, შრომის სახალხო კომისარიატი და ს. ს. ს რესპუბლიკის პროფესიონალურ კავშირთა საბჭოს პრეზიდიუმმა დაადგინეს: გახსნან ქ. ტფილისში ამა წლის 1 ნოემბრიდან კურსები შრომის ინსპექტორების მოსამზადებლად.

კურსებზე, გარდა შრომის ინსპექტორებისა და მათი ასისტენტებისა, უნდა იარონ პროფესიონალურ ორგანიზაციების წარმომადგენლებმაც

გაუწყებთ რა ზემოაღნიშნულს, წინადადებას გაძლევთ დანიშნულ ვადაზე წარმოგზავნოთ კურსებზე თქვენი წარმომადგენელი შემდეგი წესით: რაიონული პროფესიონალური კავშირები აგზავნიან კურსებზე, ორ ორ წარმომადგენელს, სამაზრო პროფესიონალური ბიუროები თითოს და წარმოებითი კავშირების ცენტრალური გამგეობანი სამ სამს.

ვღებთ რა მხედველობაში იმ რთულსა და საპასუხისმგებლო მიზნებს და დანიშნულებებს, რომელნიც წინ უდგათ შრომის ინსპექტორებს, გთხოვთ, ძვირფასო ამხანაგებო, წარმომადგენელთა არჩევნების დროს, იმოქმედოთ ძალიან ფრთხილად და წარმოგზავნონ სინდისიერი, მტკიცე და ერთგულნი ამხანაგები რომელთაც თავი ისახელეს თავგამოდებულ შრომითა და მოქმედებით პროლეტარიატის საქმეში.

კურსებზე მეცადინეობა იწარმოებს ერთი თვე.

კურსების პროგრამა: 1) პოლიტიკური ეკონომია, (შრომის დაცვის საკითხთან დაკავშირებული), 2) შრომის დაცვა და მისი ორგანოები. 3) მუშათა კანონმდებლობა (დასავლეთ ევროპაში, მეფის რეჟიმის რუსეთში, დროებითი მთავრობის დროს მენშევიკურ საქართველოში და საბჭოთა რესპუბლიკებში) 4) ლექციები ტეხნიკურ ზომების შესახებ, 5) ფაბრიკა ქარხნების ჰიგიენა და სანიტარია, 6) სოციალური დაზღვევა, 7) მუშახელის აღრიცხვა და განაწილება: შრომის ბირჟა და 8) პროფესიონალური მოძრაობა (ისტორია და პრაქტიკა).

შრომის სახალხო კომისარი ლ. დუმბაძე.

ს. ს. ს. რესპუბლიკის წარმოებითი კავშირთა გამგეობის თავმჯდომარე ლ. დუმბაძე

შ. ს. კ. შრომის დაცვის განყოფილების გამგე ლ. ელბაქიანი

— საქ. კომპარტიის ტფილისის კომიტეტი—რუსთაველის პრ., 22 ტელ. 5—74.

— 1-ლი რაიონის ბიურო—[illegible] ზიშვილის ქ. 136. თეატრი „[illegible]" ტელ. 1—33.

— მე-2 რე რაიონის ბიურო—[illegible] ზეილის ქ. № 87. ტელ. 5—69.

— მე 3-მე რაიონის ბიურო—[illegible] ლაბორი. კახეთის მოედანი. 5—58.

— მე-4-ხე რაიონის ბიურო—[illegible] და ქ. 29 „მუშათა კლუბის" შენობაში. 9—52

— მე-5-თე რაიონის ბიურო—[illegible] ქუჩა.

საქ. ახალგ. კომუნისტურ კავშირის ცეკა—რუსთაველის პრ. 22.

სარედაქციო კოლეგია.

განცხადებანი

განცხადებანი მიიღებიან მხოლოდ ნაშუადღევის 2 საათამდის.

ს. გ. კომისარიატი ამით აცხადებს საყოველთაოდ, რომ რესპუბლიკის ყველა ტიპის და სახეობის სასწავლებლებში, „კოლლოკვიუმები" (განმეორებითი გამოცდები) დაიწყება ა | წ პირველი ოქტომბრიდან, ხოლო სწავლა იმავე ოქტომბრის 10 დან.

პარტიული

ამა წლის 2 სექტემბერს დამეკარგა ჩემი პარტიული დროებითი მანდატი № 133 მოცემული ქუთაისის მაზრის პარტკომის მიერ. ვაცხადებ მას გაუქმებულათ.

მე 2-რე ცალკე მსროლელ ბრიგადის შტაბის სამხედრო კომისარი ლავრენტი დავითაია.

— დაიკარგა მანგლისიდან წალკაში მგზავრობის დროს 19 ამ თვეს მიხეილ ძაგანიამ შემდეგი საბუთები: პარტიული მოწმობა № 93. (ბილეთი) მანდატი ტფილისის მაზრის სასურსათო კომიტეტის მიერ მოცემული № 793, მანდატი მოცემული № 13 გთხოვთ ჩათვალოთ გაუქმებულათ.

მ. ძაგანია.